

УДК 343.977

Кофанов Андрій Віталійович,
кандидат юридичних наук, доктор філософії, доцент
професор кафедри криміналістичного забезпечення та
судових експертиз, Навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

Кобилянський Олег Леонідович,
кандидат юридичних наук, доцент, доктор філософії,
професор кафедри кримінального права
юридичного факультету
Інституту управління та технологій
Державного університету інфраструктури та технологій

Кофанова Олена Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри криміналістичного забезпечення та
судових експертиз, Навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ,
м. Київ, Україна

МЕЖІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЕКСПЕРТА ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДЕЯКИХ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Анотація. У статті розглядаються межі компетенції експерта при проведенні судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності, визначається коло питань, які вирішуються при її проведенні.

Ключові слова: експерт, судова експертиза, об'єкти інтелектуальної власності, питання експерту.

Summary. The article examines the limits of the expert's competence in conducting forensic examination of intellectual property objects, and defines the range of issues to be resolved in its conduct. It also identifies the main aspects of intellectual property protection in Ukraine, the subject matter, objects and tasks that are solved in the examination of copyright and related rights.

Intellectual property rights are those measures that are applied in cases where the rights to a particular intellectual property are infringed or challenged. According to the current legislation of Ukraine, it provides for the activity of the authorized state bodies for recognition, restoration of rights, as well as elimination of obstacles that are in the way of realization of the rights and legal interests of the subjects of the right in the field of intellectual property. This activity shall be carried out in accordance with the procedure established by law, that is to say, using the appropriate form, means and means of protection. It is worth noting that the protection of intellectual property rights through the courts is the most effective and effective way of establishing the truth.

The properties and specificity of intellectual property objects give rise to some peculiarities of the procedure for resolving legal disputes arising from the creation and use of these objects.

The peculiarity of such disputes is that they usually relate to specific (in particular technical) issues that require the specific competence of specialists in various fields of science and technology. That is, they cannot be resolved without the use of specialized knowledge in a particular scientific or technical field and, accordingly, require the involvement of forensic experts.

The main provisions of the article are focused on the free possession of methods of research of different material media, the formation, active development and improvement of skills and abilities in all kinds of mental-practical activity in the conditions of preventing epistemological errors, which is especially relevant for a forensic expert.

Keyword: expert, forensics, intellectual property, expert questions.

Постановка проблеми. Інтелектуальна власність сьогодні є могутнім чинником прогресу, що значною мірою визначає обличчя сучасного світу. Тому захист прав інтелектуальної власності – одне з найважливіших завдань держави і суспільства, що прагнуть зайняти гідне місце у світовому співтоваристві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання удосконалення кримінального процесуального регулювання судово-експертної діяльності у галузі інтелектуальної власності досліджували і досліджують вітчизняні та закордонні науковці кримінально-процесуальної та криміналістичної науки: В.Д. Арсеньєв, Р.С. Белкін, А.І. Вінберг, В.Г. Гончаренко, О.М. Зінін, А.В. Іщенко, В.Я. Колдін, В.К. Лисиченко, В.М. Махов, Ю.К. Орлов, І.Л. Петрухін, О.Р. Россинська, М.Я. Сегай, Н.І. Клименко, Т.В. Сахнова, О.В. Селіна, З.М. Соколовський, І.М. Сорокотягин, Л.Г. Шапіро, С.А. Шейфєр, О.Р. Шляхов, О.О. Ейсман, М.П. Яблоков та ін. Нормативно-правовому регулюванню присвятили свої праці Ю.Д. Притика, А.І. Лозовий, Е.Б. Сімакова-Єфремян. Водночас, зважаючи на збільшення кількості злочинів у сфері інтелектуальної власності, ці питання потребують подальшого дослідження у світлі нового КПК України.

Формулювання завдання дослідження. Мета статті полягає у теоретичному висвітленні меж компетенції судового експерта при проведенні експертизи об'єктів інтелектуальної власності, визначенні кола питань, що можуть бути вирішені при розв'язанні різних експертних завдань.

Виклад основного матеріалу. Захист прав інтелектуальної власності – це ті заходи, що застосовуються у випадках, коли права на той чи інший об'єкт інтелектуальної власності порушені чи оскаржені. Відповідно до норм чинного законодавства України, він передбачає діяльність уповноважених державних органів із визнання, поновлення прав, а також усунення перешкод, що стають на шляху реалізації прав та законних інтересів суб'єктів права у сфері інтелектуальної власності. Ця діяльність здійснюється у встановленому законодавством порядку, тобто із застосуванням належної форми, засобів і способів захисту. Варто зауважити, що захист прав інтелектуальної власності в

судовому порядку є найбільш дієвим і ефективним для встановлення істини.

Властивості й специфіка об'єктів інтелектуальної власності обумовлюють деякі особливості проведення процедури вирішення спорів, пов'язаних із правовідносинами, що виникають у процесі створення й використання цих об'єктів.

Особливістю таких спорів є те, що вони, як правило, стосуються спеціальних (зокрема технічних) питань, які вимагають особливої компетенції спеціалістів у різних галузях науки і техніки. Тобто, вони не можуть бути вирішені без застосування спеціальних знань в певній науковій або технічній галузі і, відповідно, потребують залучення судових-експертів.

Як показує практика, ефективний захист прав інтелектуальної власності та судова експертиза – поняття неподільні. З метою однакового і правильного застосування законодавства у вирішенні спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності, Вищий господарський суд України 10 червня 2004 р. видав рекомендації «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» (№ 04-5/1107). У вирішенні питань призначення судової експертизи господарські суди (переважна більшість справ з питань інтелектуальної власності стосується діяльності суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, і, відповідно, розглядається господарськими судами) перш за все керуються Господарським процесуальним кодексом України, Законом України «Про судову експертизу», з роз'ясненнями президії Вищого арбітражного суду України від 11 листопада 1998 р. № 02-5/424 «Про деякі питання практики призначення судової експертизи» та рекомендаціями ВГСУ «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах із спорів, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності» від 29 березня 2005р. № 04-5/76. В складі господарських судів діють колегії з питань інтелектуальної власності, а в апеляційному та Вищому господарському суді – палати із розгляду таких спорів.

Варто також зазначити, що у ст. 6-1 Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 р. говориться, що при визначенні своїх цивільних прав і обов'язків (а охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності забезпечують цивільні права) кожній людині гарантується справедливе й публічне слухання незалежним і неупередженим законно сформованим судом. Тому при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності має застосовуватися системний підхід, суть якого, відповідно до конституційної гарантії правосуддя, полягає в кваліфікованому розгляді таких справ із залученням фахівців у відповідних галузях науки й техніки.

Аналіз динаміки оновлення законодавчої бази України з права інтелектуальної власності та ряд заходів органів виконавчої влади (зокрема, Указ Президента України від 27 квітня 2001 р. «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні») свідчать про те, що головним завданням сьогодні є створення дієвої системи судово-експертного забезпечення потреб правоохоронних органів, судів, спеціалізованих підрозділів, новостворених у різних відомствах (зокрема у складі МВС, СБУ, Державного департаменту інтелектуальної власності), організацій та громадян у проведенні досліджень щодо об'єктів інтелектуальної власності.

Предмет експертизи об'єктів авторського права та суміжних прав складають фактичні дані, що належать до властивостей матеріальних і нематеріальних (інформаційних) об'єктів. Зазначені дані встановлюються на основі спеціальних знань у галузі авторського права та суміжних прав, у суворій відповідності до вимог закону, і можуть мати доказове значення у кримінальних, цивільних, господарських та адміністративних справах.

Об'єктами експертизи об'єктів авторського права та суміжних прав є:

- літературні, письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);
- виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- комп'ютерні програми;
- компіляції даних (бази даних), якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;
- музичні твори з текстом і без тексту;
- драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки;
- аудіовізуальні твори;
- твори образотворчого мистецтва;
- твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;
- фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способом, подібним до фотографії;
- твори прикладного мистецтва, у тому числі: твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, виливання з художнього скла, ювелірні вироби, якщо вони не охороняються законами України про правову охорону об'єктів промислової власності;
- ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;
- сценічні обробки творів, обробки фольклору, придатні для сценічного показу;
- похідні твори;
- збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за добором, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини;
- тексти перекладів для дублювання, озвучування, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів;
- будь-які способи виконання літературних, драматичних, музичних, музично-драматичних, хореографічних, фольклорних та інших творів;
- фонограми;
- відеограми;
- програми (передачі) організацій мовлення тощо.

Експертиза об'єктів авторського права та суміжних прав вирішує дві основні групи завдань: ідентифікаційні та діагностичні.

Ідентифікаційне дослідження полягає у встановленні тотожності об'єктів. До нього належать ототожнення:

- твору, (його частин) щодо використання плагіату;
- осіб, які створили твір;
- твору за його частинами (або частиною);
- джерела (спільності) походження твору;
- за вимогами виготовлення та розповсюдження примірників твору;
- обладнання, за допомогою якого виготовлено носій твору (його упаковку).

Діагностичне дослідження полягає у виявленні сутності конкретно взятого для вивчення об'єкта за його ознаками шляхом віднесення його до певного виду, класу тощо. До нього належать встановлення:

- охороноздатності об'єктів дослідження;
- оригінальності назви твору, частин твору та юридично значимих елементів твору;
- виду об'єкта авторського права (суміжних прав) та його характеру;
- встановлення факту зміни твору та його способу;
- встановлення факту використання твору та його способу;
- визначення ознак контрафактності примірників твору.

Відносно одного об'єкта дослідження можуть вирішуватись як ідентифікаційні, так і діагностичні завдання [1].

Орієнтовний перелік питань, які вирішуються при проведенні експертизи об'єктів авторського права та суміжних прав:

- Чи має твір «XXX» ознаки творчого характеру, чи є він результатом творчої праці?
- Чи є твір «XXX» об'єктом авторського права (суміжних прав) та, якщо так, до якого виду об'єктів він належить?
- Чи є назва твору – «XXX» – оригінальною?
- Чи містяться на носіїв «XXX» об'єкти авторського права (суміжних прав) та, якщо так, до якого виду об'єктів вони належать?
- Чи містить примірник твору ознаки контрафактності?
- Чи має місце факт використання твору (фрагмент твору і оригінальна назва твору) «XXX» у творі «УУУ»? Якщо так, то чи є таке використання плагіатом?
- Чи було твір «XXX» змінено шляхом переробки, адаптації, аранжування чи іншим способом?
- Чи використовувався при створенні твору «XXX» як основа та першоджерело твір «УУУ», зокрема, шляхом запозичення ідеї, стратегії, структури? Якщо так, то що саме й як використано, запозичено з твору «XXX» при складенні твору «УУУ»?
- Чи є позначення «XXX», що розміщене на об'єкті «А» відтворенням твору «УУУ» або його частини?
- Чи є зображення «УУУ», розміщене на досліджуваному об'єкті, відтворенням персонажу твору «XXX»?
- Чи є твір «XXX» складовою частиною аудіовізуального твору «УУУ»?
- Чи мало місце відтворення (пряме і/або опосередковане) виконань «XXX» у фонограмі (відеограмі) «УУУ»?
- Чи мало місце використання твору в обсязі, виправданому поставленою метою?

– Чи можливо встановити стилістичну спорідненість твору «XXX» та твору «УУУ»?

– Чи була комп'ютерна програма «XXX» декомпільована (перетворена з об'єктного коду у вихідний текст) з метою взаємодії з комп'ютерною програмою «УУУ»?

– Чи мало місце використання комп'ютерної програми «XXX» з будь-якою іншою метою, (вказати з якою), крім архівації або для заміни придбаного примірника «XXX»?

– Чи виготовлені носії твору (його упаковка) за допомогою одного й того самого обладнання? [3, 4]

На практиці непоодинокі випадки, коли ініціатори призначення експертиз та досліджень за цим напрямом ставлять питання стосовно того, хто є правовласником на твори або фонограми, записані на досліджуваних примірниках контрафактної продукції (кому належать авторські та суміжні права)? Сутність цього питання має виключно юридичний характер, оскільки договірні відносини правовласників з юридичними або фізичними особами мають динамічний характер за часом, територією та колом осіб, не потребує спеціальних знань експерта та підлягає встановленню оперативними та слідчими підрозділами.

В ухвалі про призначення експертизи необхідно зазначити суть справи, за матеріалами якої призначено експертизу; обов'язково зробити посилання на протокол, де вказати кількісний та якісний склад вилученої продукції та ретельно описати упакування.

Разом з ухвалою про призначення експертизи експертові надається повний перелік об'єктів дослідження в тому числі в електронному варіанті, які належним чином упаковані та опечатані, що забезпечує їх зберігання та цілісність з моменту вилучення до моменту проведення експертизи.

Експертиза, пов'язана з комерційними (фірмовими) найменуваннями, торгівельними марками (знаками для товарів і послуг), географічними зазначеннями.

Об'єктами досліджень є знаки для товарів та послуг, позначення, нанесені на товар, упаковку, в якій міститься такий товар, вивіску, пов'язану з ним, етикетку, нашивку, бирку чи інший прикріплений до товару предмет, комерційні (фірмові) найменування, зазначення походження товарів та інші матеріали справи, що досліджуються для вирішення поставлених перед експертом питань із застосуванням спеціальних знань.

Предметом експертизи є фактичні дані, що належать до властивостей матеріальних та нематеріальних (інформаційних) об'єктів, комплексне дослідження яких дає можливість визначення їх охороноздатності та встановлення інших обставин справи, що мають значення для органів досудового розслідування та суду.

Питання, що вирішуються при дослідженнях, пов'язані з охороною прав на знаки для товарів та послуг, фірмові найменування, зазначення походження товарів тощо.

Невідповідність умовам надання правової охорони

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 таким, що не

має розрізняльної здатності та не набув такої внаслідок його використання?

– Чи складається знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 лише з позначень що є загальноновживаними як позначення товарів і послуг певного виду?

– Чи складається знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 лише з позначень чи даних, що є описовими при використанні щодо зазначених у заявці товарів і послуг або у зв'язку з ними, зокрема вказують на вид, якість, склад, кількість, властивості, призначення, цінність товарів і послуг, місце і час виготовлення чи збуту товарів або надання послуг?

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 оманливим або таким, що може ввести в оману щодо товару, послуги або особи, яка виробляє товар або надає послугу?

– Чи складається знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 лише з позначень, що є загальноновживаними символами і термінами?

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 таким, що відображає лише форму, що обумовлена природним станом товару чи необхідністю отримання технічного результату, або яка надає товарові істотної цінності?

– Чи містить знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 елементи, що не охороняються? [3, 4]

Видача свідоцтва внаслідок подання заявки з порушенням прав третіх осіб

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 111 тотожним або схожим настільки, що його можна сплутати зі знаком для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 (раніше зареєстрованим чи заявленим на реєстрацію в Україні на ім'я іншої особи для таких самих або споріднених з ними товарів і послуг)?

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 тотожним або схожим настільки, що його можна сплутати зі знаком за свідоцтвом № 222 (знаком іншої особи, якщо цей знак охороняється без реєстрації на підставі міжнародних договорів, учасником яких є Україна, зокрема знаком визнаним добре відомими відповідно до ст. 6 bis Паризької конвенції про охорону промислової власності)?

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 тотожним або схожим настільки, що його можна сплутати з фірмовим найменуванням «XXX» (що відоме в Україні і належить іншій особі, яка одержала право на нього до дати подання до Установи заявки щодо таких самих або споріднених з ними товарів і послуг)?

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 тотожним або схожим настільки, що його можна сплутати з кваліфікованим зазначеннями походження товарів «XXX» (що охороняється відповідно до Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів»)?

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 тотожним або схожим настільки, що його можна сплутати зі знаком відповідності (сертифікаційним знаком) «XXX» (зареєстрованим у встановленому порядку)?

– Чи відтворює знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 назву (цитату, персонаж) відомого в Україні твору науки (літератури і

мистецтва) «XXX»?

– Чи відтворює знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 твір мистецтва «XXX» та його фрагменти?

– Чи відтворює знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 прізвище (ім'я, псевдонім та похідні від них, портрет, факсиміле) особи відомої в Україні?

– Чи перетворився знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 в позначення, що стало загальноновживаним як позначення товарів і послуг певного виду?

Використання знака у формі зареєстрованого знака

– Чи є позначення «XXX» (нанесене на товар, упаковку, в якій міститься такий товар, вивіску, пов'язану з ним, етикетку, нашивку, бирку чи інший прикріплений до товару предмет; застосоване під час пропонування та надання будь-якої послуги, для якої знак зареєстровано; застосоване в діловій документації чи в рекламі та в мережі Інтернет, у доменному імені підприємством «А») використанням зареєстрованого знака для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 стосовно наведених у свідоцтві товарів і послуг?

– Чи є позначення «XXX» (нанесене на товар, упаковку, в якій міститься такий товар, вивіску, пов'язану з ним, етикетку, нашивку, бирку чи інший прикріплений до товару предмет; застосоване під час пропонування та надання будь-якої послуги, для якої знак зареєстровано; застосоване в діловій документації чи в рекламі та в мережі Інтернет, у доменному імені підприємством «А») використанням зареєстрованого знака для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 стосовно товарів і послуг, споріднених з наведеними у свідоцтві, внаслідок якого можна ввести в оману щодо особи, яка виробляє товари чи надає послуги?

Використання знака у формі, що відрізняється від зареєстрованого знака лише окремими елементами, якщо це не змінює в цілому відмінності знака

– Чи є позначення «XXX» (нанесене на товар, упаковку, в якій міститься такий товар, вивіску, пов'язану з ним, етикетку, нашивку, бирку чи інший прикріплений до товару предмет; застосоване під час пропонування та надання будь-якої послуги, для якої знак зареєстровано; застосоване в діловій документації чи в рекламі та в мережі Інтернет, у доменному імені підприємством «А») схожим із зареєстрованим знаком для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000, стосовно наведених у свідоцтві товарів і послуг, внаслідок чого ці позначення і знак можна сплутати?

– Чи є позначення «XXX» (нанесене на товар, упаковку, в якій міститься такий товар, вивіску, пов'язану з ним, етикетку, нашивку, бирку чи інший прикріплений до товару предмет; застосоване під час пропонування та надання будь-якої послуги, для якої знак зареєстровано; застосоване в діловій документації чи в рекламі та в мережі Інтернет, у доменному імені підприємством «А») схожим із зареєстрованим знаком для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000, стосовно товарів і послуг, споріднених з наведеними у свідоцтві, настільки, що можуть ввести в оману щодо особи, яка виробляє товари чи надає послуги, або можуть бути сплутані?

Порушення прав щодо фірмового (комерційного) найменування та кваліфікованого зазначення походження товарів

– Чи містяться у матеріалах справи відомості про те, що комерційне (фірмове) найменування «XXX» вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності?

– Чи є комерційне (фірмове) найменування «XXX» тотожним зареєстрованому знаку для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 стосовно наведених у свідоцтві товарів і послуг?

– Чи є комерційне (фірмове) найменування «XXX» тотожним зареєстрованому знаку для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 стосовно товарів і послуг, споріднених з наведеними у свідоцтві, внаслідок якого можна ввести в оману щодо особи, яка виробляє товари чи надає послуги?

– Чи є комерційне (фірмове) найменування «XXX» схожим із зареєстрованим знаком для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000, стосовно наведених у свідоцтві товарів і послуг внаслідок чого ці позначення і знак можна сплутати?

– Чи є комерційне (фірмове) найменування «XXX» схожим із зареєстрованим знаком для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000, стосовно товарів і послуг, споріднених з наведеними у свідоцтві, настільки, що можуть ввести в оману щодо особи, яка виробляє товари чи надає послуги, або можуть бути сплутані?

– Чи вводять однакові комерційні (фірмові) найменування «XXX» та «XXX» (що належать різним особам) в оману споживачів щодо товарів (послуг), що ними виробляються (реалізуються, надаються)?

– Чи є знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 тотожним або схожим настільки, що його можна сплутати з фірмовим найменуванням «XXX» (що відоме в Україні і належить іншій особі, яка одержала право на нього до дати подання до Установи заявки щодо таких самих або споріднених з ними товарів та послуг)?

– Чи має позначення «XXX» ознаки, що характеризують його як кваліфіковане зазначення походження товарів?

– Чи збігається позначення за свідоцтвом України «XXX» з кваліфікованим зазначенням походження товару? [3, 4]

Практика призначення судових експертиз об'єктів інтелектуальної власності свідчить про складності в розмежуванні «питання факту» від (та) «питання права», і як наслідок, формулювання питань правового характеру, вирішення яких чинним законодавством віднесено до компетенції органів досудового розслідування та суду. Наприклад питання «Чи відповідає знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 умовам охороноздатності?» може вирішуватися в такому об'ємі «Чи складається знак для товарів і послуг за свідоцтвом України № 000 лише з позначень, що є загальноновживаними символами і термінами?» чи зазначити будь-яку іншу підставу для відмови в реєстрації знаку для товарів і послуг [2].

Основним недоліком підготовки матеріалів з даного напрямку є їх неповнота, тобто для проведення експертизи в розпорядження експерта надаються не всі необхідні й достатні матеріали, зокрема:

– копії документів, що видаються органами державної влади не мають встановленого законодавством нотаріального засвідчення (наприклад, часто представляються копії свідоцтв, не завірені належним чином);

– відсутність наскрізної нумерації аркушів справи або помилки в їх нумерації;

– відсутність зразків (наприклад, повнокольорових зразків упакування, етикеток).

Так, органами досудового розслідування та судами не витребуються і не представляються до експертних установ матеріали заявок, а також звіти про інформаційні пошуки.

Матеріали заявок необхідні для того, щоб встановити, чи відповідає об'єкт, на який виданий охоронний документ, заявленому об'єкту, а також для вивчення питань, які ставляться до можливих підстав для відмови в реєстрації.

Далеко не завжди копії документів представляються в належному вигляді. Наприклад, свідоцтва на знаки для товарів і послуг представляються у вигляді ксерокопій. Це не має істотного значення, якщо знак зареєстрований у чорно-білому варіанті. Проте, якщо знак одержав правову охорону в певному сполученні кольорів, то надане на експертизу зображення обов'язково повинне бути кольоровим.

Висновки. Основні положення статті зорієнтовані на вільне володіння насамперед методиками дослідження різних матеріальних носіїв інформації, на формування, активний розвиток та удосконалення навичок та умінь у всіх видах розумово-практичної діяльності за умов запобігання гносеологічних помилок, що є особливо актуальним для судового експерта.

Ця стаття адресована магістрам, аспірантам, студентам, викладачам, а також тим, хто досліджує проблематику обігу та захисту інтелектуальної власності на сучасному етапі розвитку суспільства.

Автори висловлюють щиру вдячність всім зацікавленим за слушні зауваження та цінні поради, а також усім, хто тим чи іншим чином сприяв написанню цієї статті.

Література:

1. Практичні аспекти призначення судової експертизи у сфері інтелектуальної власності. Retrieved from: <http://bsm.com.ua/2011-08-07-02-51-49/item/197-biznes-i-bezopasnost-2-2018>
2. Kofanov, A., Voloshin, O. & Kravchuk, O. (2012). Криміналістичне дослідження об'єктів інтелектуальної власності [Forensic study of intellectual property objects]. Course of lectures, Khmelnytsky, 264 p.
3. About the Approval of the Plan of Measures to Implement the Concept of Reforming the State System of Legal Protection of Intellectual Property in Ukraine (2016) [Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні]. The Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249287204>
4. Statistical information about the state of crime in Ukraine for 2012, 2016-2018. Official website of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Retrieved from: <https://mvs.gov.ua/>